



Gemeente
Amsterdam



Een duurzaam en leefbaar ondernemend Amsterdam

Projectoverzicht Koplopersgroep Duurzame Ondernemers





Colofon

Copyright © 2020
Gemeente Amsterdam

Meegewerkt aan het tot stand komen van dit rapport

Cindy Stechweij, projectmanager en schrijver

The Wiebes Agency, vormgeving

Liselore Stap, fotografe

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd,
opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of
openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van Gemeente
Amsterdam.

“Er is zoveel commitment bij
zowel de koplopers als het project-
team. We zijn een langdurige samen-
werking aangegaan en iedereen blijft
enthousiast en energiek. Dat is super
leuk om mee te maken.”

Patricia Dorland projectleider



Overzicht

BIZdeBree

16

The Olympic Amsterdam

26

Foodhallen

36

BIZ Knowledge Mile

46

Stichting Amsterdam Canal District

56

BIZ-ondernemersvereniging de Vijzel

66



Inleiding

Meerdere ondernemerscollectieven geven aan graag meer met elkaar te willen delen, optrekken, leren, onderzoeken en experimenteren. Binnen actuele thema's zoals duurzaamheid en leefbaarheid.

Rijkswaterstaat (onderdeel van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) ontwikkelde beleid over bedrijfsafval in het programma Vang Buitenshuis. Het doel van Vang Buitenshuis is om voor 2022 de twee

miljoen ton restafval van de kantoor-, winkel- en dienstensector te halveren. Meer recycleren, minder grondstoffen gebruiken en zo een stap zetten naar een circulaire economie.

Vanuit de behoefte van de ondernemerscollectieven in combinatie met het doel van Vang Buitenshuis, heeft de Gemeente Amsterdam besloten om de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers op te richten. Een koplopersgroep die graag

voorop wil lopen en wil uitproberen. Een koplopersgroep die andere ondernemerscollectieven en hun ondernemers wil inspireren en activeren om ook in beweging te komen. Om te laten zien wat de mogelijkheden zijn, maar net zo goed om te laten zien wat niet goed werkt.

Een unieke positie

Het starten van zo'n koplopersgroep was eind 2018 de ambitie van Gemeente Amsterdam. Een koplopersgroep

Vang Buitenshuis

"Bij de overheid proberen we de circulaire economie te stimuleren, onder andere op het gebied van bedrijfsafval. We doen dit bijvoorbeeld door middel van beleid, stimulerende wet- en regelgeving en helpen gemeenten en bedrijven hiermee. Ik hoop dat we komende tijd met gemeenten en de zakelijke markt in staat zijn om een samenhangend pakket met maatregelen en stimulansen te maken

om de ambities waar te maken. We zien dat Gemeente Amsterdam een van de meeste actieve gemeenten is op het gebied van bedrijfsafval. Ze wachten niet af, maar gaan direct over tot actie. Ze hebben verschillende manieren om problemen aan te pakken en durven hiermee te experimenteren. Het is een praktische insteek die niet altijd loopt zoals gehoopt, maar juist dat maakt het een mooi leerproces.

Ja, anderen kunnen absoluut leren van deze actieve houding van Gemeente Amsterdam. Het maakt veel los. Bij ons, bij andere gemeenten, bij inzamelaars en bij ondernemers. Hun ambities helpen de uitdaging op de kaart te zetten."

Marijn Teernstra
projectleider Vang Buitenshuis, RWS

“Ik word heel enthousiast wanneer verschillende disciplines vanuit de gemeente met elkaar samenwerken. Voor zo’n project als dit is dat een grote pré. We weten elkaar goed te vinden bij successen en uitdagingen.”

Antina Sneijder
projectgroep

starten waar samen leren, onderzoeken en experimenteren op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid centraal staat. De gemeente heeft zichzelf een unieke positie aangemeten door dit project met meerdere disciplines te organiseren en te financieren. De afstand die nog weleens binnen een gemeente wordt gevoeld, is hiermee overbrugd. De interne projectgroep is een afspiegeling van de gemeente, wat hard nodig is om van de ambities werkelijkheid te maken.

Je herkent elkaar in drive en ambitie
Waar de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers vooral door werd geïn-

spireerd, is dat bleek dat het absoluut loont om ondernemers die vooruit willen bij elkaar te zetten. Als koploper sta je er vaak alleen voor. De Koplopersgroep Duurzame Ondernemers laat zien hoe waardevol het is om het gevoel te creëren dat je er niet alleen voor staat. Om ideeën uit te wisselen en om van elkaar te leren. Je doet het samen, je herkent elkaar in drive en ambitie.

Een businesscase die inspireert en activeert

De rol van elke koploper is anders en tegelijkertijd hetzelfde. *Anders*, omdat elke koploper aan de slag gaat met de eigen aangedragen uitdaging op het gebied van duurzaamheid of leefbaarheid. *Hetzelfde*, omdat binnen elke uitdaging leren, onderzoeken en experimenteren centraal staan.

Elke koploper wil in de eerste helft van 2020 een businesscase over hun eigen uitdaging klaar hebben. Een businesscase met leerpunten, mogelijkheden, actiepunten, to-do’s, valkuilen, drempels, regels, subsidies en alles wat bij hun uitdaging komt kijken. Een businesscase die andere ondernemerscollectieven en ondernemers inspireert en activeert. Gemeente Amsterdam faciliteert de koplopersgroep met strategie, structuur, bijeenkomsten, begeleiding en

coaching. Ook co-financiert de gemeente de uitdagingen van de koplopers als steuntje in de rug: we doen het samen.

Eind 2018 is het eerste idee voor de Koplopersgroep Duurzaamheid ontstaan. Nu, begin 2020, is het einde van dit project in zicht. Dit betekent niet dat alle uitdagingen zijn afgerond. Het betekent wel dat er al hele mooie lessen zijn geleerd. We nemen je daarom graag mee in het proces rondom de Koplopersgroep Duurzaamheid, de uitdagingen per koploper en de stand van zaken op dit moment. •

“We gaan deze uitdagingen aan, zodat andere ondernemers denken: ‘dit wil ik ook en gelukkig is er al iemand geweest die dit eerder heeft gedaan.’ Doordat wij nu uitproberen, testen en de valkuilen ontdekken, is het voor anderen makkelijker volgen.”

Patricia Dorland
Gemeente Amsterdam

Afvalscan

De gemeenteraad verzoekt het college van Burgemeester en Wethouders in gesprek te gaan met ondernemerscollectieven over de meest effectieve manier om de afvalsituatie in beeld te brengen. Er wordt besloten om een afvalscan te ontwikkelen. Deze afvalscan moet in kaart te brengen hoe het vervoer en verwerking van bedrijfsafval nu geregeld is. Omdat de koplopersgroep al geformeerd was, is de kans aangegrepen om

beide projecten te combineren en de koplopers te betrekken en in te zetten bij de ontwikkeling van de scan. Al gauw bleek dat de tijdlijnen van beide projecten niet gelijk liepen. Gelukkig zijn er andere ondernemerscollectieven die graag meehelpen met de ontwikkeling van de afvalscan. De leerpunten van de eigen inventarisatie door de koplopers zijn wel meegenomen bij de ontwikkeling van de scan.



Projectomschrijving

Nadat er is gekozen voor de vorm van De Koplopersgroep Duurzame Ondernemers, is het projectteam bij elkaar gezocht. Verschillende disciplines van Gemeente Amsterdam haakten aan, omdat duurzaamheid en leefbaarheid bij hen allemaal in de portefeuille zit. Zo zitten er vanuit de disciplines Afval & Grondstoffen, Economische Zaken, Stadswerken en Ruimte & Duurzaamheid adviseurs in de projectgroep.

Behalve dat verschillende disciplines uren beschikbaar stellen voor de koplopersgroep, wordt ook de financiering gezamenlijk gedaan. Dit is een uniek uitgangspunt binnen de gemeente en geeft des te meer het belang aan van het in gezamenlijkheid oppakken van duurzaamheid en leefbaarheid.

Omdat procesbewaking is bij zo'n groot project belangrijk is, is Stefan Romijn van Stichting Stimular als externe procesbegeleider aangetrokken. Verder is ook Polle Janssens, programmamanager

Kennismaking met de projectleden

Patricia Dorland Gemeente Amsterdam, projectleider
Bo van Plateringen Gemeente Amsterdam, communicatieadviseur
Tessa van Vuuren Gemeente Amsterdam, communicatieadviseur
Hennie Loos Gemeente Amsterdam Economische Zaken, projectgroep
Froukje Anne Gemeente Amsterdam Ruimte en Duurzaamheid, projectgroep
Jolanda Jorna Gemeente Amsterdam Ondernemersparticipatie, projectgroep
Antina Snijder Gemeente Amsterdam Innovatieve Reinigingsconcepten, projectgroep
Daan Heijnis Gemeente Amsterdam Green Office, projectgroep
Polle Janssens CentrumXL, projectgroep
Stefan Romijn Stichting Stimular, procesbegeleider



CentrumXL, gevraagd als projectlid. Als verbinder tussen gemeente en ondernemer brengt hij een proactieve en commerciële houding met zich mee. Tot slot wordt later in het traject ook Daan Heijnis toegevoegd aan de projectgroep. Hij brengt expertise met zich mee vanuit zijn rol bij Green Office. Dit onderdeel van de gemeente is verantwoordelijk voor het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering.

Selectie van de koplopers

Om de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers echt te starten, zijn er

natuurlijk koplopers nodig. Koplopers zijn vooruitstrevend, kijken vernieuwend naar de toekomst, problemen en mogelijkheden. Ze durven te investeren in tijd en geld. Ze begrijpen het belang van nieuwe wegen vinden en deze bewandelen, zodat anderen makkelijker volgen.

Daarom heeft de projectgroep besloten om niet zomaar elk ondernemerscollectief te laten aansluiten. In een open uitnodiging zijn ondernemerscollectieven gevraagd of ze wilden aansluiten als koploper en zo

ja, om hun uitdaging op het gebied van duurzaamheid of leefbaarheid toe te lichten aan de hand van drie vragen:

1. Wat is het duurzame idee?
2. Heb je zoiets al eerder gedaan?
3. Waarom vind jij jezelf een koploper?

De collectieven die mee wilden doen, hebben deze antwoorden gepitcht aan de projectgroep. De projectgroep koos uiteindelijk de zes koplopers die het meest vernieuwend waren en de meeste ambitie uitstraalden. Het is ook geheel terecht dat de koplopers enorm trots zijn dat ze zijn geselecteerd als koploper.

Elk projectlid is verbonden aan een van de koplopers om toegewijd en vol aandacht deze koploper te helpen, begeleiden, coachen en ondersteunen. Voor de koplopers is het fijn om een vast en persoonlijk aanspreekpunt te hebben, te weten bij wie ze terecht kunnen en met wie ze kunnen sparren.

Echt van start

Nu de projectgroep volledig was en zes ondernemerscollectieven zijn uitgeroepen tot koploper, kon de koplopersgroep echt van start. En deze echte start was in eind januari 2019, met de eerste bijeenkomst. Tijdens deze bijeenkomst werd er met elkaar kennisgemaakt. Elke koploper pitchte de eigen

“Het is zo interessant om met verschillende ondernemerscollectieven in deze koplopersgroep te zitten. De ene keer denk je ‘wow, zij zijn echt al ver! Hoe ga ik hier ooit komen?’ en zes weken later blijkt je zelf ineens grote stappen gezet te hebben en zijn de anderen weer onder de indruk van jou. Je houdt elkaar scherp en dit inspireert tot actie.”

Brita Röhl

Amsterdam Canal District

uitdaging aan de groep, zodat iedereen wist waar de anderen mee aan de slag gingen. Ook werden de verwachtingen en het proces van de koplopersgroep besproken.

In de maanden die volgen gaan de koplopers aan de slag met hun eigen uitdaging. Omdat samen leren en van elkaar weten wat er speelt belangrijke elementen zijn, is er elke zes weken



een bijeenkomst van zo'n drie uur. De invulling van elke bijeenkomst wordt afgestemd op de vorige bijeenkomst en de behoeften van de koplopers. De ene keer gaat het over het projectplan opstellen, de andere keer over storytelling en overtuigingskracht. Dan weer over logistieke uitdagingen en over de stand van zaken en praktische gegevens.

Ook buiten de bijeenkomsten is het de bedoeling dat er gewerkt wordt aan de uitdagingen:

- Het uitwerken van plannen;
- Het betrekken van de aangesloten ondernemers in het collectief;
- Betrekken en overtuigen van het bestuur;
- Budgetteren;
- Bijsturen wanneer dit nodig blijkt.

Alle koplopers geven aan dat de bijeenkomsten zorgen voor een stok achter de deur om in eigen tijd te werken aan hun uitdaging. "Je wilt namelijk niet bij zo'n meeting zitten en niets te melden hebben". •



Benieuwd naar de koplopers?

Wij stellen ze graag voor op de volgende pagina's



BIZdeBree

“Twee à drie jaar geleden waren we als BIZ al bezig met deze onderwerpen, maar het is te groot om dit als kleine BIZ alleen te doen. Door de koplopersgroep kregen we hier meer ruimte voor, waardoor we direct meer draagvlak en -kracht creëerde binnen de BIZ. Het is fijn dat je er niet alleen voor staat en dat je met de koplopersgroep van én met elkaar leert.”

Anne van den Brink
koploper



BIZdeBree

Van ieder voor zich naar een gezamenlijk doel

In gesprek met... Anne van den Brink, straatmanager BIZdeBree

Hoe zijn jullie bij de Koplopersgroep Duurzaamheid terecht gekomen?

We kregen eind 2018 via Amsterdam City een uitnodiging van de gemeente om mee te doen aan de selectie voor het project Koplopersgroep Duurzame Ondernemers. Deze uitnodiging kwam precies op het juiste moment, want we

hadden twee à drie jaar eerder al een poging gewaagd om gegevens van onze ondernemers op te halen over hun afval. En om te kijken of er een mogelijkheid zou bestaan om meer gezamenlijk afval op te laten halen.

We hebben toen een enquête uitgevoerd onder onze ondernemers om erachter te komen wat er speelt en leeft binnen dit thema. Bijvoorbeeld over de ophaaldagen en -tijden van het afval. Toen kwamen we erachter dat het een te groot thema is en dat je hier in je eentje niet ver mee komt. We hebben navraag gedaan voor hulp vanuit de gemeente, maar we konden op dat moment samen nog niet tot een oplossing komen. Daarom waren we zo blij met de uitnodiging via Amsterdam City. We verwachtten dat we nu wel verder zouden komen binnen dit thema door de koplopersgroep.

Met welke uitdaging zijn jullie aan de slag gegaan?

Onze eerste idee was om door middel van collectiviteit in afvoer van bedrijfsafval door samenwerking te realiseren tussen de grote retailers in ons gebied voor één of meerdere afvalstromen. Daarmee hopen we te profiteren van de professionaliteit en de optimale logistieke processen van deze partijen. En dat we mogelijk in een later stadium alle ondernemers vanuit de BIZ hieraan zouden koppelen.

We willen minder vervoersbeweging en minder uitstoot in onze buurt. Door een gezamenlijk afvalcontract of -samenwerking kunnen we dit voor



elkaar krijgen. Ook willen we dat al het bedrijfsafval in een hub wordt verzameld, zodat het ophalen vanaf een gezamenlijke plek gebeurt. Om ondernemers te ontzorgen willen we het ophalen het allerliefste laten doen in samenwerking met een lokale sociale onderneming. Krijgen we dit voor elkaar met de retailers in ons gebied, dan willen we heel graag dat de kleinere ondernemers hierop kunnen aanhaken.

Dit had nog wel even wat voeten in aarde, want ons bestuur wilde zich in eerste instantie liever richten op de

kleinere ondernemers die meer acute problemen ervaren. Zo'n collectief afvalcontract afsluiten met grote retailers die vanuit hun hoofdkantoor opereren, is lastig. Hoe zorg je voor aanlijning? En hoe zorg je ervoor dat de kleine ondernemers uiteindelijk ook aansluiten en hiervan profiteren? Toch kozen we ervoor om ons te richten op deze acht retailers, omdat ze wel een belangrijk en groot onderdeel zijn van onze BIZ.

Hoe zijn jullie begonnen?

We hebben ons aangemeld voor de

BIZ de Bree

BIZdeBree heeft een vierkoppig bestuur en bestaat uit 63 ondernemers, inclusief acht grote retailers. Anne van den Brink, straatmanager bij deze BIZ, is de contactpersoon bij de koplopersgroep. BIZdeBree wil zorgen voor minder vervoersbeweging in de straat door ondernemers slim samen te laten werken op het gebied van afval verzamelen. Namens alle ondernemers wil BIZdeBree per afvalstroom een contract bij één afvalverzamelaar, die het afval ophaalt bij de afvalhub. Ondernemers brengen zelf hun afval naar deze hub of het wordt opgehaald door bijvoorbeeld een buurtconciërge of een sociale onderneming. Anne wordt hierbij ondersteund door Daan Heijnis van Green Office Gemeente Amsterdam en door Polle Janssens vanuit CentrumXL.



selectie en via de mail drie vragen beantwoord: wat is je duurzame uitdaging, heb je zoiets al eerder gedaan en waarom vind jij jezelf een koploper? Aan de hand hiervan zijn we uitgenodigd voor het gesprek.

Tijdens het gesprek met de projectgroep kwamen we erachter dat het niet per se over bedrijfsafval hoefde te gaan. Het gaat over duurzaamheid in bredere zin, om andere ondernemers te inspireren. Wij wilden wel graag met afval aan de slag, maar we hebben onze uitdaging specifiek gemaakt en aangepast op onze lokale situatie en de acht retailers. Eind januari begonnen we met de koplopersgroep met de eerste bijeenkomst en vanaf toen zijn we echt van start gegaan.

Wie hebben jullie betrokken hierbij?

Samen met Polle Janssens van CentrumXL en Daan Heijnis van Green Office binnen de Gemeente Amsterdam, zijn we met onze uitdaging aan de slag gegaan. Patricia is ook betrokken geweest op een aantal cruciale punten. Verder is het BIZ-bestuur nauw betrokken.

We zijn bij alle acht de retailers in ons gebied langs gegaan en uit de gesprekken met de filiaalmanagers merkten we dat de filiaalhouders het een charmant

idee vonden en zelfs enthousiast waren. Maar we merkten ook dat niemand echt wist wie hiervoor bij het hoofdkantoor verantwoordelijk was om het vervolggesprek mee aan te gaan.

Bij het Albert Heijn filiaal was men, net als bij het grote kantoor van de gemeente in onze BIZ, het meeste enthousiast. De gemeente Amsterdam gaat ons ondersteunen in het gesprek met Ahold. Het samenwerkingsmodel is in theorie en afhankelijk van lokale omstandigheden goed opschaalbaar en zorgt behalve voor minder vervoersbewegingen ook voor een betere mogelijkheid voor ondernemers om afval te scheiden.

De basis van het concept is helder, toch merkten we in gesprekken met ondernemers en andere stakeholders dat het best lastig is om dit over te brengen. Daarom hebben we in overleg met de koplopersgroep een animatiefilmpje laten maken zodat iedereen direct snapt wat collectief afval verzamelen en ophalen betekent voor de buurt én voor de ondernemers.

Heb je van tevoren bepaald wanneer het voor jullie een succes zou zijn?

Je hoopt van tevoren natuurlijk dat je een oplossing vindt voor je uitdaging en dat iedereen enthousiast is. Maar we

zagen al snel in dat we onze uitdaging veel te groot hadden neergezet.

Vanuit de selectieronde hebben we al een aangepast voorstel gemaakt voor onze uitdaging, van alle ondernemers in de BIZ naar de acht grote retailers. Maar zelfs dat voorstel bleek te groot.

Nu hebben we het project aangepast en richten we ons alleen op de grote retailer Albert Heijn (AH) en het grote kantoor van de gemeente zelf. Bij beiden merkten we het grootste enthousiasme om bij te kunnen dragen aan een betere buurt. We zouden namelijk een deel van hun laad/los- en parkeerplekken kunnen gebruiken als afvalhub waar het afval lokaal ingezameld kan worden. Op deze manier is er een gezamenlijke verzamelplek en brengen we de vervoersbeweging en de uitstoot in de buurt terug.

We hebben het meest geleerd van...

Het is heel fijn om bij zo'n grote uitdaging ondersteund te worden door de gemeente en de andere koplopers. Het is altijd goed om dit met andere collectieven te doen en te ervaren hoe zij werken en waar zij tegenaan lopen. Ook al zijn ze bezig met een hele

“Je voelt je er niet alleen voor staan.”



andere uitdaging, je leert van anderen en hoe zij met projecten en processen omgaan. En je voelt je er niet alleen voor staan.

En misschien nog wel de belangrijkste les is om niet te ambitieus te beginnen. Het klinkt mooi en uitdagend om alle ondernemers of alle grote retailers te willen betrekken, maar begin klein. Begin met een retailer, zodat je focus hebt en van dit proces leert. Houd ondertussen wel je einddoel in de gaten. Houd voor ogen wat de werkelijke behoefte van de

ondernemers is, maar begin kleiner. Dit maakt het behapbaarder, realistischer, je zet sneller stappen en je schakelt sneller bij wanneer nodig.

Waar ben je het meest trots op?

Heb je de kans om mee te doen aan een koplopersgroep, doe dit dan. Wees trots wanneer je geselecteerd wordt en zie het als een mogelijkheid om met en van andere koplopers te leren.

Maak een ambitieus plan, maar begin klein en houd goed voor ogen wat je plan voor de ondernemers betekent.

Schrijf een plan van aanpak met mijlpalen en blijf gedurende het project checken of het goed gaat.

Betrek ruim op tijd alle ondernemers uit je collectief waar je mee bezig bent, door het te vermelden in nieuwsbrieven en te benoemen op bijeenkomsten. Je hoeft nog geen oplossing te hebben, maar door ze te betrekken, begrijpen ze waar je mee bezig bent en wat er van hen wordt verwacht de komende tijd.

“Houd je einddoel in de gaten.”

Ga niet te vrijblijvend om met zo’n groot project, want dat is het niet. Ga naar alle bijeenkomsten en de inspirerende sprekers en zorg dat je het onderwerp jezelf toe-eigent. Je leert echt anders nadenken over en kijken naar een onderwerp dat je misschien eerder nog helemaal niet zo interessant vond.

Hoe hopen jullie verder te gaan?

Het zou mooi en fijn zijn om blijvende ondersteuning te krijgen van Economische Zaken. Dit hoeft niet per se financieel, maar door mee te kijken en -denken wat er nodig is om dit door te zetten. Ik zie het namelijk niet als een tijdelijk project, je wil blijven uitbreiden. Hiervoor is ook de gemeente blijvend nodig. Je wilt niet dat het een soort stageproject wordt en dat het na de officiële afsluiting van de koplopersgroep in een la belandt.

Hoe vonden jullie de rol van de gemeente?

De Koplopersgroep Duurzame Ondernemers is een mooi project en de rol van de gemeente is fijn. Ze ondersteunen met kennis, inspiratie en energie en begeleiden waar nodig. De projectgroep is er echt voor ons. Ze zijn net zo ambitieus om alle uitdagingen aan te pakken als wij dat zijn, dat is mooi om te zien. In het begin hebben we via de reguliere





kanalen om hulp gevraagd bij de gemeente, toen werd er niet thuis gegeven. Nu met de koplopersgroep worden we echt ondersteund, worden interventies gedaan als iets niet werkt en zie ik dat er ook over schuttingen wordt gekeken. Het lijkt of er in de koplopersgroep beter en meer integraal wordt samengewerkt. Ook de gemeente is zoekende naar nieuwe samenwerkingsvormen en ik zie dat ook medewerkers van de gemeente tegen regels en wetgeving aanlopen. Dat dit binnen de koplopersgroep meer bespreekbaar is vind ik ook in belangrijke mate een verdienste van de betrokken medewerkers van de gemeente. Ik hoop (en verwacht stiekem) dat dit ook na de koplopersgroep steeds meer de nieuwe manier van samenwerken wordt. •





The Olympic Amsterdam

“Toen we begonnen met dit plan dachten we: ‘dat regelen we wel even’. Maar al snel werd duidelijk dat het regelen niet zo makkelijk is. We kwamen veel obstakels tegen en het is ingewikkeld hoe je dit soort problematiek moet aanpakken. Maar nu, ruim een jaar verder, kunnen we vertellen dat we van bijna 1000 afvalwagens per jaar naar nog geen 300 wagens per jaar gaan.”

Carla de Groot en Arnold Groot
koplopers



BIZ The Olympic Amsterdam

Winnen voor duurzaamheid, winnen voor Amsterdam

In gesprek met... Carla de Groot,
bestuurder BIZ The Olympic Amsterdam
en directeur van Stichting Olympisch
Stadion en Arnold Groot, hoofd beheer
Olympisch Stadion.

**Hoe zijn jullie bij de Koplopersgroep
Duurzaamheid terecht gekomen?**
Rondom de Stadionbuurt zien we
al jarenlang dat bedrijfsafval een
probleem is, dat het niet goed is
geregeld. Toen we gevraagd werden
om te solliciteren naar een positie als
koploper, voelde dit voor ons als een

goede stap binnen deze problematiek.
We hadden net de BIZ The Olympic
Amsterdam opgericht en we wilden
graag aansluiten om als koploper
op een constructieve en oplossende
manier met elkaar samen te werken.

Tijdens de selectie legden we uit

waarom we juist deze uitdaging,
bedrijfsafval, zo graag wilden
aanpakken. En blijkbaar hadden we
een goed plan, want we werden
geselecteerd als koploper. Dit voelt als
een eer en hier zijn we echt trots op: we
horen bij de groep die voorop loopt en
de energie heeft om uitdagingen aan
te pakken. Ja, het voelde echt als een
succes dat we hiervoor geselecteerd
waren.

**Met welke uitdaging zijn jullie aan de
slag gegaan?**

Onze uitdaging was om het bedrijfsafval
rondom het stadion beter te regelen.
En met beter regelen bedoelen we
minder vuilnisbakken op straat, minder
rotzooi buiten en minder vuilniswagens
die nu de hele dag door rijden.

We focussen ons in eerste instantie
op het Olympisch Stadion, om de
uitdaging behapbaar te maken en
het gebied minder groot. Maar ons
uiteindelijke doel is om iedereen in
onze BIZ hierbij te betrekken en ons te
richten op alle afvalstromen. We willen
op een zo goed mogelijke manier
afval afvoeren, omdat we echt willen
bijdragen aan een betere wereld.

Hoe zijn jullie begonnen?

Tijdens de selectie was het nog niet
helemaal duidelijk hoe het project in





“Door kennis te delen kom je echt verder.”

elkaar zat en wat ieders rol was. Uiteindelijk werd

duidelijk dat de gemeente echt een advies- en hulprol heeft en dat je als koploper zelf verantwoordelijk bent voor je eigen uitdaging en plannen. De gemeente organiseert kennis en ondersteunt.

Ook dachten we dat elke koploper met dezelfde uitdaging aan de slag ging, maar dit bleek niet het geval te zijn. En

eigenlijk is dat achteraf gezien alleen maar goed en leuk. Hierdoor neem je kennis van allerlei vraagstukken waar andere BIZ-en mee te maken hebben.

We ervoeren direct al de meerwaarde van deze koplopersgroep. Je komt elke keer samen, je wordt geïnspireerd, hoort hoe andere koplopers zaken aanpakken en ziet hoe iedereen werkt. Dit heeft een grote meerwaarde voor onze uitdaging, maar ook voor onze BIZ en voor ons als Stichting Olympisch Stadion. Door kennis te delen kom je echt verder. En doordat we koploper

zijn, waren we extra gemotiveerd om nu goed met onze afvalproblematiek aan de slag te gaan.

Wie hebben jullie hierbij betrokken?

Ik, Carla, ben als bestuurder van onze BIZ betrokken bij de koplopersgroep. Arnold is vanuit Stichting Olympisch Stadion aangesloten, omdat hij als hoofd beheer veel weet over onze afvalproblematiek. En Patricia Dorland is vanuit de projectgroep bij ons betrokken, als sparringpartner en contactpersoon vanuit de gemeente.

Ook hebben we gesprekken gevoerd met andere ondernemerscollectieven, zoals de Westergasfabriek. Zij zitten met dezelfde problematiek rondom bedrijfsafval en hebben dezelfde ambities hierin als wij. Doordat Patricia ons heeft gekoppeld, hebben we interessante gesprekken gevoerd en geleerd van hun eerder opgedane inzichten.

Vanuit dit gesprek hebben we ook besloten om samen te werken met Bureau 8080, zij zijn gespecialiseerd in bedrijfsafvaloplossingen. In eerste instantie wilden we, Carla en Arnold, alles zelf doen. Van de inventarisatie op het gebied van afval tot de ondernemers betrekken en overtuigen van het duurzame belang.

Maar onder andere door ons gesprek met de Westergasfabriek zagen we in dat Bureau 8080 voor ons de objectieve partij kon zijn richting onze ondernemers.

Verder heeft de koplopersgroep er echt voor gezorgd dat er veel deuren werden geopend.

Heb je van tevoren bepaald wanneer het voor jullie een succes zou zijn?

Toen we begonnen met de koplopersgroep, dachten we ‘dat regelen we wel even’. Daarom hadden we ook niet nagedacht over succes, omdat we er vanuit gingen dat het hoe dan ook een succes werd. Maar al snel werd duidelijk dat het ‘even regelen’ helemaal niet zo makkelijk was. Je krijgt met veel obstakels te maken die echt ingewikkeld zijn om aan te pakken.

Zo zien we in pandig geen mogelijkheden voor een afvalhub waar we ons afval kunnen opslaan. Maar buiten het stadion kom je in de Openbare Ruimte en daar kan je niet zomaar een afvalhub plaatsen. Dit is zo’n duivels dilemma: hoe ga je hiermee om? Hoe los je zo’n dilemma op?

We hebben het meest geleerd van...

We waren heel lang aan het broeden op dilemma’s en de afvalthema’s. We



hebben veel gesprekken gevoerd en met veel verschillende bedrijven gezeten. Soms leek en voelde het echt alsof we stil stonden, alsof er niets gebeurde. Maar ineens hadden we onze oplossing in het vizier en heeft deze lange oriëntatietijd zich absoluut uitbetaald.

We hebben geleerd dat het loont om je uitgebreid te oriënteren. Om de uitdaging echt van elke kant te bestuderen en om je vraag steeds scherper te formuleren. Bij ons is deze oriëntatieperiode twee keer zo lang

geworden als we van tevoren hadden bedacht. Juist de koplopersgroep heeft ervoor gezorgd dat we deze tijd ook namen. Omdat je hierbij bent aangesloten en elkaar elke zes weken ziet, kun je niet halverwege denken: ‘dit is te moeilijk, we gaan weer bezig met de orde van de dag’. En omdat je ook ziet dat alle andere koplopers tijd nodig hebben en slechts kleine stapjes kunnen zetten.

Ook leerden we dat we niet alles zelf moeten willen doen. Helemaal wanneer je met tijd en geld wordt

ondersteund door de gemeente. Het is goed om mensen te laten aanhaken met specifieke kennis over dit thema. Dat is misschien nog wel ons grootste leerpunt; dat we niet alles zelf moeten willen doen.

Waar ben je het meest trots op?

Allereerst zijn we er nog steeds heel trots op dat we als koploper zijn geselecteerd. En we zijn er ook enorm trots op dat we nu, na een jaar, onze uitdaging concreet weten aan te pakken. Als het goed is hebben we namelijk voor elkaar gekregen dat we per 1 mei 2020 het aantal vuilniswagens in ons gebied terugbrengen van bijna 1000 per jaar, naar nog geen 300 wagens per jaar. Dit is gewoon een kwart van het huidige aantal vuilniswagens!

In het Olympisch Stadion zitten 27 ondernemers en met bijna al deze ondernemers gaan we meerdere afvalstromen nu gezamenlijk regelen. Het gaat om papier, glas, plastic en restafval van restaurants. De ondernemers die nu nog niet meedoen (bijvoorbeeld vanwege looptijd van hun huidige contract) hebben zeker interesse.

Voor alle ondernemers is het behalve duurzaam bezig zijn, gewoon ook veel

efficiënter om het samen te regelen. Veel van hen betalen 700 tot 800 euro per jaar om één afvalzakje per week te laten ophalen. Dit bedrag gaat niet per se omlaag, maar we regelen het nu wel veel beter, effectiever en duurzamer.

Hiermee zijn we er nog niet. Dit gaat nu om de ondernemers van het Olympisch Stadion en met hen kunnen we laten zien hoe goed dit gaat werken. Want we willen natuurlijk uiteindelijk alle ondernemers binnen de BIZ betrekken en ons hele gebied aanpakken. We hebben hiermee een goede pilot te pakken.

En uiteindelijk hebben we de ambitie om nog verder te gaan, naar nog meer afvalstromen. Denk bijvoorbeeld aan koffieprut en sinaasappelschillen. Voor één ondernemer is het niet interessant om koffieprut te scheiden en dit te laten ophalen. Maar als iedereen meedoet, hebben we ineens een hele bulk koffieprut. Ditzelfde geldt voor printers en batterijen; die willen we uiteindelijk ook duurzaam gaan afvoeren. Ja, we willen BIZ The Olympic Amsterdam echt zo duurzaam mogelijk maken.

Wat wil je andere ondernemers meegeven?

Of je nu vanuit een koplopersgroep meedoet of zelf aan de slag gaat met

je uitdaging, realiseer je dat het veel tijd kost, maar dat deze tijd zich enorm uitbetaalt. Zorg ook voor een lange oriëntatieperiode, zodat je een scherpe opdrachtformulering hebt. Dit helpt wanneer je externe partijen laat aansluiten. Want doe dat vooral; met externen werken. Het is heel goed om te weten waar je eigen kennis ophoudt en waar de kennis van een ander beter is. Durf hierin kritisch naar jezelf te kijken. Het is namelijk echt een kracht om anderen te laten kijken naar je uitdaging.

Heb je de mogelijkheid om je aan te sluiten bij een koplopersgroep, doe dit dan absoluut. Deze groep is zo waardevol. Ga ook naar alle bijeenkomsten, ook al komen ze slecht uit in je agenda. En ga bij de andere koplopers te rade, praat ook tussendoor met elkaar.

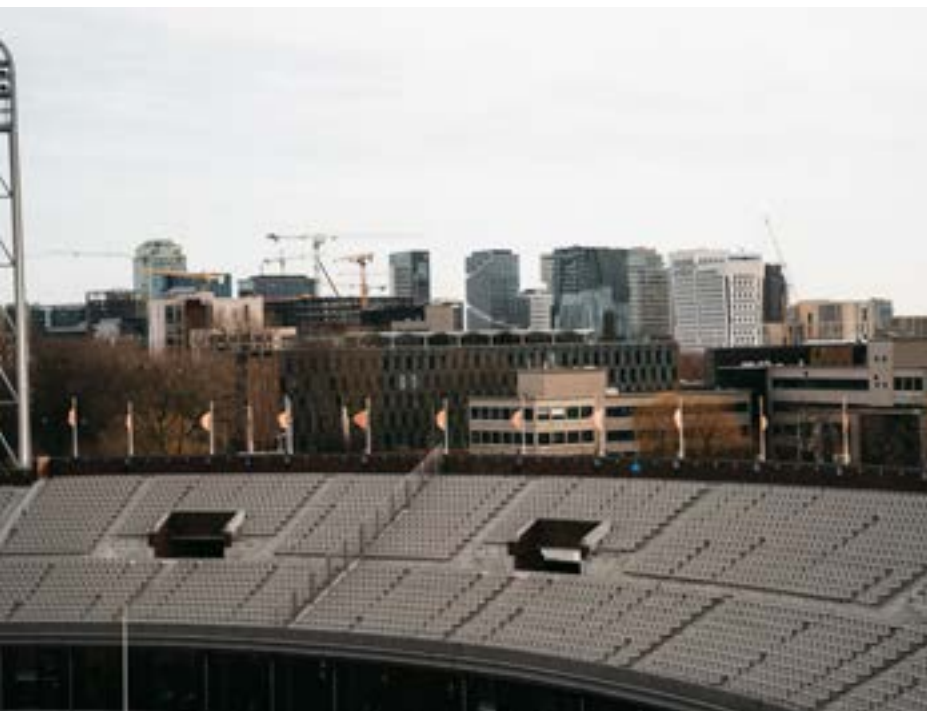
Hoe hopen jullie verder te gaan? We hopen natuurlijk dat elke koploper de eigen uitdaging weet te realiseren en dat we zelf onze pilot uitrollen naar de rest van de BIZ en naar meerdere afvalstromen. Ook hopen we dat als koplopersgroep blijven bestaan. We zijn lang en intensief met elkaar bezig

“Durf kritisch naar jezelf te kijken.”

BIZ The Olympic Amsterdam

Hoe zorgen we ervoor dat onze buurt schoner wordt? Dat er minder vervoersbeweging is? En dat we bewuster en duurzamer omgaan met bedrijfsafval? Dat zijn vragen waar de Stadionbuurt vanuit BIZ The Olympic Amsterdam antwoord op wil krijgen door met de ondernemers in de buurt een gezamenlijk afvalcontract per afvalstroom op te stellen. Carla de Groot, directeur Stichting Olympisch Stadion en Arnold Groot, Hoofd Beheer, werken namens BIZ The Olympic Amsterdam aan deze uitdaging. Ze worden hierbij ondersteund vanuit de projectgroep door Patricia Dorland.

“Het is zo leuk dat we elke keer met de koplopersgroep bij elkaar komen. We inspireren elkaar. We leren van hoe anderen zaken aanpakken en van hoe ze werken. Alleen onderdeel zijn van deze groep heeft al een enorme meerwaarde. Ja, het voelt als een succes dat we hiervoor geselecteerd zijn.” - Carla



geweest, we zijn samen gegroeid. Door samen verder te gaan, groei je ook weer verder. En vanuit de koplopersgroep kunnen we samen blijven bijdragen aan de ambities van Gemeente Amsterdam om milieuvriendelijker, leefbaarder en duurzamer te zijn.

Hoe vonden jullie de rol van de gemeente?

De koplopersgroep is een geweldige manier om eens op een andere manier met de gemeente samen te werken. Als we als Olympisch Stadion of namens de BIZ zouden aankloppen bij de gemeente, dan wil je iets geregeld hebben. Normaal spreek je elkaar eigenlijk alleen maar wanneer je iets voor elkaar wil krijgen en iets nodig hebt van de gemeente.

Vanuit de koplopersgroep heb je een andere verhouding. Het is meer informatief en je voert een echt gesprek met elkaar over hoe iets in elkaar zit, wat oplossingen en mogelijkheden zijn. Je spreekt nu met ambtenaren zonder dat je iets van elkaar moet en dat maakt het gesprek opener. Voor de ambtenaren geldt dit ook; zij worden er niet aan opgehangen wat ze ons vertellen en dat praat veel vrijer.

Dit heeft er ook voor gezorgd dat we meer inzicht hebben in hoe ingewikkeld

het is voor ambtenaren om dingen te regelen en te organiseren voordat ze iets mogen. Het is super leerzaam hoe dit gaat.

En de projectgroep vanuit de gemeente faciliteerde ons op een fantastische manier. Ze hebben goede, leuke en inspirerende bijeenkomsten georganiseerd en ervoor gezorgd dat alle koplopers vooruitgang boekten. Ze waren — en zijn nog steeds — er echt voor ons als koplopers. We doen het samen. •





Foodhallen

“In de Foodhallen zijn we allemaal ondernemers. We zijn modern en zien dat het anders moet. Daarom willen we nu onze bevoorrading effectiever maken. Dat scheelt voor iedereen tijd, energie en zorgt voor minder transportbeweging in de buurt.”

Johan Valster
koploper



Foodhallen

Nu is het moment om samen op te trekken

In gesprek met... Johan Valster, directeur van De Hallen en Marianne Kieft, gebiedsmakelaar Kinkerstraat, ten Katestraat en het Hallengebied Gemeente Amsterdam

Hoe zijn jullie bij de Koplopersgroep Duurzaamheid terecht gekomen? Hennie Loos van Economische Zaken vroeg ons om mee te doen met de koplopersgroep. Dit wilden we wel vanuit de Foodhallen. We wisten al een tijdje dat de bevoorrading van de Foodhallen effectiever moet. Er was al

eerder een rapport verschenen over schone lucht in dit gebied, dus het speelt en leeft al langer.

We kozen ervoor om dit met de Foodhallen te doen, omdat hier allemaal moderne ondernemers zitten die graag meedenken over de

toekomst. Als de ondernemers eenmaal mee zijn, dan verwachten we dit te kunnen uitrollen naar de rest van De Hallen.

Met welke uitdaging zijn jullie aan de slag gegaan?

We willen de bevoorrading van De Hallen effectiever maken. We willen minder transportbeweging voor een leefbare stad, het milieu en ook de veiligheid van ons gebied. Dit betekent dat we moeten kijken naar hoe de horeca op een andere manier hun producten aangeleverd gaan krijgen.

Hoe zijn jullie begonnen?

De Hogeschool van Amsterdam (HvA) heeft al eerder een heel onderzoek gedaan naar onze bevoorrading en dit rapport hebben we als basis gebruikt. Toen zijn we gewoon gaan tellen; hoeveel auto's er elke dag kwamen om te bevoorraden. Ook namen we een kijkje in de keuken. Op basis van deze gegevens maken we een voorstel hoe we dit effectiever kunnen doen.

Wie hebben jullie betrokken hierbij?

We werken veel samen met de HvA en hun studenten. Ook hebben we Kees-Willem Rademakers van de HvA betrokken als projectleider, omdat hij lekker praktisch is en veel weet over logistieke uitdagingen.



Foodhallen

Johan Valster, directeur van De Hallen, en Marianne Kieft, gebiedsmakelaar Kinkerstraat, ten Katestraat en het Hallengebied, doen namens de Foodhallen mee aan de Koplopersgroep Duurzaamheid. De Foodhallen bestaat uit 22 horecastalletjes. Hun uitdaging op het gebied van leefbaarheid gaat over logistiek. Ze onderzoeken de mogelijkheden op het gebied van effectieve bevoorrading, wat voor minder transportbeweging in de buurt moet zorgen. Hennie Loos ondersteunt deze uitdaging namens de projectgroep.

“We zijn gewoon gaan tellen hoeveel bestelauto’s er elke dag kwamen om de Foodhallen te bevoorraden en dat aantal was enorm. Dat moet daarom ook flink omlaag. Gaan we op de huidige manier door met bevoorraden, dan is de kans groot dat elk foodstalletje straks de bevoorrading nooit meer op tijd binnen heeft.”



BIZ De Hallen faciliteert onze leden binnen dit soort uitdagingen en we hopen te motiveren en kennis te delen. Ook gingen we de samenwerking aan met twee externe partners. Zij hebben een digitaal bestellingssysteem dat moet bijdragen aan de effectieve bevoorrading. Het komt nu nog voor dat drie foodstalletjes een bestelling doen bij dezelfde leverancier en deze leverancier meerdere keren op een dag langskomt. Via het bestellingssysteem worden de bestellingen bij dezelfde leveranciers gekoppeld en samen besteld.

Alle bestellingen worden verzameld in een hub hier vlakbij en worden in een keer via de hub naar de Foodhallen gebracht. Het liefst natuurlijk met de elektrische fiets. Hiermee zijn we in een keer van een grote hoeveelheid bestelwagens af in de buurt.

Heb je van tevoren bepaald wanneer het voor jullie een succes zou zijn?
Voor ons is het een succes wanneer we weten hoe we onze bevoorrading effectiever kunnen doen. Het zou mooi zijn als we hier al stappen in hebben gezet, maar vooral het onderzoek hiernaar is belangrijk. Wie hebben we hiervoor nodig, hoe bouwen we dit verder uit, wat hebben we nodig, wat zijn de vervolgstappen en welke opties



zijn er nog meer wanneer iets niet blijkt te werken.

We hebben een voorlichtingsdag voor onze ondernemers georganiseerd en vier van hen zijn zeker enthousiast om dit met ons uit te proberen. Dat is al heel concreet en een stap in de juiste richting. Uiteindelijk willen we natuurlijk dat alle ondernemers uit de Foodhallen meedoen en dat we dit zelfs kunnen uitrollen naar de rest van De Hallen.

We hebben het meest geleerd van...
We hebben veel geleerd van het proces

rondom de koplopersgroep. Je moet elkaar soms echt stimuleren om dingen voor elkaar te krijgen. Dan helpt het wanneer je samen met de koplopers bent. Je leert veel van elkaar en je netwerk groeit enorm.

Ook zagen we hoe belangrijk het is om het 'waarom' van de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers te formuleren. Wat is de visie, wat wil de gemeente met de

“Je leert van elkaar en je netwerk groeit enorm.”



uitkomsten gaan doen? Hoeveel tijd neemt alles in beslag en hoe ga je de tijdsbesteding zo effectief mogelijk verdelen? Door direct aan het begin van zo'n project deze vragen beantwoord te hebben, wordt het voor elke koploper duidelijker wat de rollen en verwachtingen zijn. Soms moet je hier zelf initiatief in nemen en sturen, zodat je direct aan de slag kan.

Waar ben je het meest trots op?

Dat we echt bijdragen aan een wezenlijke verandering. We proberen onze ondernemers te motiveren om anders naar de toekomst te kijken. Om nieuwe mogelijkheden te ontdekken en te omarmen, die zorgen voor een schonere lucht en minder vervoersbeweging in de buurt. Onze ondernemers willen dit echt en ze willen dit samen doen. Dat is mooi om te zien.

Wat wil je andere ondernemers meegeven?

Denk goed na over jullie eigen 'waarom' en je visie op de uitdaging. Laat het niet allemaal van de gemeente

"Denk goed na over jullie eigen 'waarom'."

afhangen, maar neem zelf initiatief om te starten en te doen. Zorg dat alle rollen duidelijk zijn en bij wie je terecht kunt vanuit

de projectgroep. Als je dit voor elkaar hebt, dan krijg je ook sneller resultaten.

Hoe hopen jullie verder te gaan?

We hopen dat het project niet zomaar stopt en dat alle plannen dan in een la verdwijnen. Het zou mooi zijn wanneer de gemeente een langetermijnvisie ontwikkelt met de verwachtingen na de einddatum. Wat is het vervolg? Wat gebeurt er met de resultaten? Het zou namelijk echt jammer en zonde zijn als het stopt.

Om goed door te gaan, is ook visie en draagkracht vanuit de gemeente nodig. Het moet niet allemaal vanuit de ondernemers komen, want die zijn al zo druk met van alles. Het is een tweerichtingsverkeer tussen de gemeente en ondernemers.

Hoe vonden jullie de rol van de gemeente?

De gemeente faciliteert in alles binnen de koplopersgroep, daar ontbreekt het niet aan. Iedereen doet echt alles voor ons binnen de gemeente. Ondanks dat het af en toe zoeken is voor iedereen, is het een leuk en goed project. Ze zijn heel gedreven en helpen graag. Ook hebben ze er met de koplopersgroep voor gezorgd dat ons netwerk gigantisch is geworden.



En door de bijeenkomsten hebben ze het voor elkaar gekregen dat de kennisdeling goed lukt. Het programma dat ze hebben opgezet is leuk en goed, maar het blijft belangrijk om met elkaar te overleggen wat de behoefte is qua programmering. Dan haal je er nog meer uit. ●





BIZ Knowledge Mile

Cora Kreikam
koploper



BIZ Knowledge Mile

Een sterk begin zorgt voor de gewenste commitment

In gesprek met... Cora Kreikamp, communitymanager BIZ Knowledge Mile

Hoe zijn jullie bij de Koplopersgroep Duurzaamheid terecht gekomen?

We zijn benaderd met de vraag of we wilden pitchen om mee te kunnen doen. In eerste instantie twijfelde ik een beetje. Het voelde als weer zo'n dingetje vanuit de gemeente en ik kon nog niet goed inschatten hoe het

project zou gaan lopen. Ja, ik had echt mixed feelings hierover: aan de ene kant is het goed om onze plannen met de gemeente samen te doen, maar aan de andere kant wist ik niet of ik hier nu mijn tijd aan moest besteden.

We hebben toen met het bestuur overlegd en zij vonden het een goed idee. Maar wel met de kanttekening dat als we mee zouden doen, dat we het ook echt goed zouden aanpakken. Dit betekent tijd vrij maken en als je het doet, doe het dan goed.

In het begin was het even aftasten, want je moet natuurlijk ook wel een klik hebben met de projectgroep. Gelukkig was er direct een klik en een positieve vibe en toen was ik ook om. Ja, hier kan ik wel iets mee. De selectie was spannend, want je wordt gekozen of niet.

Met welke uitdaging zijn jullie aan de slag gegaan?

Vanuit de projectgroep bleek uiteindelijk dat we niet allemaal voor hetzelfde onderwerp binnen het thema bedrijfsafval mochten kiezen, omdat ze meer diversiteit binnen de uitdagingen wilden. Maar voor ons was dit belangrijk, we gingen voor afval of anders deden we niet mee.

We hadden hier vanuit de BIZ namelijk al eerder op ingezet. Een van onze bestuursleden, Liesbeth Bijvoet, was ook al met dit onderwerp bezig bij haar andere BIZ. We hadden al geïnventariseerd in onze BIZ wat er speelde op het gebied van bedrijfsafval. We hadden toen alleen nog geen vibe om hier echt



mee aan de slag te gaan. We hadden handvatten en duiding nodig en die kwamen met de koplopersgroep.

Onze echte uitdaging is dat we ons gebied duurzamer willen maken. We willen minder vervoersbewegingen en een betere luchtkwaliteit. Het verzamelen van bedrijfsafval in een of meerdere afvalhubs en dat dit vanuit één afvalcontract wordt opgehaald, is een middel om duurzamer te worden.

Hoe zijn jullie begonnen?

We zijn begonnen met een

inventarisatie: hoe gaan we onze uitdaging uitrollen en oppakken? Hoe krijgen we betrokkenheid bij onze leden, hoe krijgen we het bij hen op de agenda en hoe tillen we onze ambities naar een hoger plan?

Hiervoor keken we ook op abstract niveau wat er nodig is om ons als BIZ op de kaart te zetten met het thema duurzaamheid. Dit deden we met een startbijeenkomst voor al onze leden en deze was een groot succes. Het voelde voor ons en voor onze leden als een startschot op duurzaamheid.



BIZ Knowledge Mile

Deze BIZ is actief in het gebied van het Amstelplein tot en met het stadhuis. Ze hebben 200 betaalde leden en 400 bedrijven en instellingen in totaal. De BIZ heeft een zeskoppig bestuur. Cora Kreikamp, community manager bij deze BIZ, is contactpersoon bij de Koplopersgroep Duurzaamheid. Hun duurzame uitdaging is een gezamenlijk afvalcontract om de vervoersbeweging in de buurt te verminderen. Froukje Anne Karsten ondersteunt BIZ Knowledge Mile namens de projectgroep.

“We hadden binnen onze BIZ al eerder een behoefte-inventarisatie gedaan op het gebied van afval en duurzaamheid, maar er was geen vibe om hier echt mee aan de slag te gaan. Deze vibe kwam er wel door de koplopersgroep. We hadden handvatten en duiding nodig en die kregen we.”

Je voelt dat men dit belangrijk vindt. We hebben veel tijd, energie en geld gestoken in deze startbijeenkomst en het heeft absoluut opgeleverd wat we voor ogen hadden. We creëerden hier momentum en de vibe dat we dit echt samen gingen doen. ‘Doe mee en haak aan’ was de boodschap en dat deden onze leden.

We hebben twee belangrijke thema's uit deze meeting ontdekt: we kunnen het niet alleen, we hebben meer kennis nodig. En het belang van de kracht van ons collectief werd zichtbaar. Onze eerste stap was gezet door iedereen bij elkaar te hebben en samen te bepalen dat het (ons richten op duurzaamheid) nodig is.

Onze grootste leden, de Hogeschool van Amsterdam, Philips, Rabobank en Gemeente Amsterdam, ze waren er allemaal en allemaal zeiden ze het belangrijk te vinden. Dit zorgt voor grote betrokkenheid.

Wie hebben jullie betrokken hierbij?

Onze volgende stap was de juiste kennis vinden, omdat we wisten dat we dit niet alleen konden. We hebben daarom met de ondersteuning van de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers, projectlid Froukje Anne Karstens van Gemeente





Amsterdam en Bureau 8080, direct een duurzaamheidsplan en een hieraan gekoppeld actieplan geschreven.

Half juni waren we al bezig met vier grote duurzaamheidsprojecten, waar het collectieve afvalcontract er eentje van was. Twee van deze projecten hebben zelfs al de kick-off gehad. Om hier te komen hebben we kwalitatieve interviews gedaan, kennissessies georganiseerd met onze leden en externen en we hebben concrete plannen gemaakt. Na zo'n geweldige startbijeenkomst wilden we daadkrachtig optreden en het momentum behouden.

De koplopersgroep heeft teweeggebracht dat 2019 voor onze BIZ het jaar van de duurzaamheid werd. Alleen collectief afval ophalen was niet genoeg voor ons, we wilden meer. Door in te zetten op de kracht van onze BIZ als collectief, kregen we dit voor elkaar.

Heb je van tevoren bepaald wanneer het voor jullie een succes zou zijn?

Vanaf het moment dat we waren geselecteerd voor de koplopersgroep, zijn we hier serieus mee aan de slag gegaan. We wisten dat commitment vanuit onze leden nodig was, dat er momentum gecreëerd moest worden en dat we extra kennis van buitenaf

moesten binnenhalen. Ook hebben we goed nagedacht en er bewust voor gekozen om ons te richten op onze buurt duurzamer en schoner maken, in plaats van alleen op het collectief afvalcontract als middel.

Communicatie is cruciaal bij het creëren van je succes. Blijf herhalen waar je mee bezig bent, blijf bewustzijn creëren over, in ons geval onder andere, afval. Laat jezelf zien en durf commitment te vragen. Doordat wij dit aan het begin direct en duidelijk hebben gedaan, is duurzaamheid continu top of mind gebleven bij iedereen.

Doordat we concrete stappen maakten, van interviews naar kennissessies naar uitvoerbare plannen, naar een programma van eisen op het gebied van bedrijfsafval, is het super concreet gebleven. En dan zie je ineens dat andere organisaties ook gaan aanhaken, omdat het nu echt is. Je bent uit de praatzone en je gaat over op werkelijke acties.

We hebben het meest geleerd van...

Achteraf gezien hadden we op de eerste startbijeenkomst nog beter kunnen uitpakken, nog meer commitment kunnen vragen en dit nog strakker claimen.

We leerden ook veel van de bijeenkomsten die werden georganiseerd door de gemeente. Doordat je hier elke keer samen met alle koplopers bij bent, leer je van elkaar en hoe de anderen zaken oppakken. Deze bijeenkomsten dwingen je echt om met je uitdaging en de koplopersgroep bezig te zijn. Het zorgt ervoor dat je niet wordt opgeslokt door de waan van de dag en het voor je uit blijft schuiven, want binnen een paar weken is er alweer een nieuwe bijeenkomst.

Waar ben je het meest trots op?

Onze doelstelling voor 2020 was een collectief afvalcontract met tien van onze leden en dat gaat lukken. We hebben een raamcontract opgesteld, dat hebben wij als BIZ gefaciliteerd. Onze leden gaan dit contract afzonderlijk tekenen en dan is ineens het moment daar: je steekt de stekker erin en er is licht. Dat we dit op zo'n constructieve wijze voor elkaar hebben gekregen, daar zijn we wel echt trots op.

Ik ben ook trots op onze grote leden. Een aantal van hen zijn aanbestedingsplichtig en kunnen hierdoor niet direct aanhaken op het collectieve contract. Maar ze zijn wel heel erg geïnteresseerd en kijken vanuit zichzelf waar de mogelijkheden

zijn om wel aan te haken. Dit betekent dat ze officieel niet meedoen aan een collectief contract, maar het begint erop te lijken dat ze wel op een andere manier hun bijdrage willen leveren. Ze hebben hiervoor hun intentie uitgesproken. Dat is geweldig, toch?

Wat wil je andere ondernemers meegeven?

Als je meedoet, doe het dan ook goed. Ga ervoor.

Maak gebruik van de middelen die worden geboden, zoals de coaching en het zakgeld. Zorg dat je vanaf het begin momentum creëert, je leden betreft en inspireert, commitment krijgt en maak tempo.

Ga naar alle bijeenkomsten en workshops, deze voelden voor mij echt als een cadeautje. Pak het met beide handen aan en doe het niet half. En wees niet bang om externe kennis, een proces- of projectmanager in te huren van het beschikbare budget. Je hoeft niet alles zelf te doen.

Hoe hopen jullie verder te gaan?

Bij ons begint het nu pas echt allemaal te lopen, dus we gaan hoe dan ook verder hiermee. Ook hoop ik dat we eens in de zoveel tijd als koplopers

“Pak het met beiden handen aan en doe het niet half.”



bij elkaar blijven komen. Een lagere frequentie is prima, maar hierdoor houdt je elkaar wel scherp. Het liefst worden deze bijeenkomsten gefaciliteerd door de gemeente, zodat we een duidelijke agenda en focus hebben.

Voor alle koplopers hoop ik dat alle plannen naar een hoger niveau getild gaan worden en dat ze niet in een la belanden. En dat we elkaar blijven betrekken hierbij.

Hoe vonden jullie de rol van de gemeente?

Het concept koplopersgroep werkt heel goed, niet alleen voor duurzaamheid, maar ook voor andere thema's. Het is een goed middel voor Economische Zaken om een rol te spelen voor het opwaarderen van de BIZ-en.

Doordat je bij deze koplopersgroep hoort, sta je er ineens niet meer zo alleen voor als BIZ. Ondanks dat je samenwerkt met je eigen kundige bestuur, zijn zij toch vaak met andere dingen bezig. De grote waarde van de koplopersgroep is dat je samen over bepaalde thema's leert. Je voelt je op

een positieve manier gedwongen om toch weer te leveren, omdat je wat wil kunnen vertellen wanneer je weer samenkomt.

Ook werkt een koplopersgroep heel goed voor de kleine BIZ-en en collectieven, omdat zij niet altijd de tijd en het geld hebben om zich met de grote onderwerpen zoals duurzaamheid bezig te houden. Dat kracht van de koplopersgroep is dat je koplopers van verschillende niveaus om je heen hebt om jezelf aan op te trekken en van te leren, maar je wordt ook geholpen en gecoacht door de gemeente.

Ja, de gemeente heeft deze Koplopersgroep Duurzame Ondernemers goed ingericht en uitgevoerd. •





Stichting Amsterdam Canal District

"Het is heel leuk om met andere koplopers contact te hebben. Deze diversiteit zorgt ervoor dat je veel van anderen leert. Doordat je ziet wat andere koplopers voor elkaar krijgen of hoe ze werken, blijf je zelf ook in mogelijkheden denken."

Brita Röhl
koploper



Stichting Amsterdam Canal District

Laten we samen zorgen voor minder vervoersbeweging op de grachten

In gesprek met... Brita Röhl, general manager Hotel Seven One Seven en bestuurder van Stichting Amsterdam Canal District

Hoe zijn jullie bij de Koplopersgroep Duurzaamheid terecht gekomen?

Als general manager van Hotel Seven One Seven had ik natuurlijk al van de Koplopersgroep Circulaire Hotels gehoord en zij van mij. Daarom ben ik door Patricia benaderd en gevraagd om te pitchen aan de Koplopersgroep

Duurzame Ondernemers met Stichting Amsterdam Canal District.

We vonden het een goed en heel leuk initiatief. Vooral omdat we weten dat het fijn is om samen met de gemeente toekomstgericht samen te werken. Wat zijn de mogelijkheden en wat

kunnen we doen om onze toekomst zo duurzaam mogelijk te maken? In een gesprek met Patricia bespraken we onze uitdaging.

Met welke uitdaging zijn jullie aan de slag gegaan?

Dat het om bedrijfsafval moest gaan, was voor ons direct duidelijk. We waren hier zelf nog niet echt mee bezig, behalve met het scheiden van afval. Daarom was dit een goed startpunt om de handen in elkaar te slaan en samen een goed en toekomstgericht plan te maken.

En aangezien we water voor de deur hebben en we de grachten willen ontlasten van alle vrachtwagens, hadden we direct onze uitdaging te pakken. We willen namelijk dat voortaan het bedrijfsafval via het water wordt opgehaald. Het liefst willen we natuurlijk dat er meerdere afvalstromen worden opgehaald, zodat we kunnen blijven scheiden en het zelfs circulair kunnen maken. Hoe mooi zou het zijn wanneer we al het plastic kunnen hergebruiken en dat het weer terugkomt als product in het Amsterdam Canal District?

Hoe zijn jullie begonnen?

Het formuleren van de uitdaging was voor ons de eerste stap. Om goed na te



denken over de mogelijkheden en wat past binnen een duurzame toekomst. Als koploper uitgekozen worden was natuurlijk de tweede stap, daarna begint het pas echt. In het begin denk

je: 'we hebben ruim een jaar de tijd, dat moet toch echt

"Omstandigheden maken het niet altijd makkelijker."

wel lukken', maar omstandigheden maken het niet altijd makkelijker. Toen we begonnen, was er bijvoorbeeld nog niet het hele gedoe met de

vuilverbranding. Juist dit soort omstandigheden voorzie je van tevoren niet, maar zorgen er wel voor dat je continu je plan moet bijstellen.

Verder is het voor ons belangrijk om eerst alle zaken rondom het afval ophalen rond te krijgen, voordat we alle ondernemers super enthousiast maken. Pas wanneer we weten hoe we te werk kunnen gaan, weten we namelijk ook wat dit betekent voor de ondernemers en hun werkwijzen. Daarom kozen wij ervoor om de ondernemers in een later stadium echt te enthousiasmeren.

Wie hebben jullie betrokken hierbij?

Bij Stichting Amsterdam Canal District hebben we een tweekoppig bestuur en een denktank van zo'n vijf à zes ondernemers. Als bestuurder ben ik nauw betrokken bij de koplopersgroep en een deel van onze denktank denkt hierin met me mee.

We werken samen met Zoev-City, omdat zij de mogelijkheden hebben om het afval via het water op te halen. Hun bedrijf sluit precies aan op onze ambitie en doelstellingen: "Steeds vaker storten historische kademuren in.

Stichting Amsterdam Canal District

Geen BIZ en ook geen ondernemersvereniging, maar een stichting met ondernemers uit het Amsterdam Canal District. De ondernemers versterken elkaar en zetten het gebied op de kaart. Afgezien van het bestuur is er een denktank met circa zes ondernemers. Hun uitdaging binnen de koplopersgroep is om bedrijfsafval via het water te laten ophalen. Geen zware vrachtwagens meer op de grachten, maar gebruik maken van het water. Brita Röhl, general manager bij Hotel Seven One Seven is als een van de bestuurders contactpersoon binnen de koplopersgroep. Ze wordt ondersteund vanuit de projectgroep door Patricia Dorland.

"Als Amsterdam Canal District geselecteerd te zijn om deel te nemen aan de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers is een erkenning. Het is heel fijn om toekomstgericht en vooral samen met de gemeente te kijken naar de mogelijkheden." - Brita





Dat levert gevaarlijke situaties op. Ons UNESCO-werelderfgoed bezwijkt onder het gewicht van het huidige verkeer. De kades zijn 400 jaar geleden berekend op paard en wagen, niet op transport boven de 7500 kilo. Helaas maken elektrische vrachtwagens met zware accu's het alleen nog maar erger. Bij vervoer over het water speelt gewicht geen rol. Met ons concept maken we gebruik van drijvende hubs en stille sleepboten. Hiermee komen wij vroeg in de ochtend over het water de stad binnen, zonder dat iemand daar iets van merkt. Ze zijn stil, schoon en varen met gepaste snelheid. Zo zal er op het water geen sprake zijn van overlast."

Binnen de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers werken we fijn samen met Patricia; zij is onze contactpersoon en denkt graag met ons mee. Ook hebben we Bo van Plateringen ingehuurd om ons een paar uur per week te ondersteunen op projectbasis, omdat alles zelf moeten doen en regelen toch meer tijd kost dan verwacht.

Heb je van tevoren bepaald wanneer het voor jullie een succes zou zijn?
Wanneer al het bedrijfsafval, verdeeld in de verschillende afvalstromen, via het water opgehaald wordt. En dat het hele Canal District hieraan meedoet. Het zou geweldig zijn wanneer we echt zien dat

er minder vrachtwagens op de grachten rijden, de doorstroom van vervoer beter wordt, we minder uitstoot hebben en de kades minder snel in verval raken.

En mijn eigen grootste ambitie is om al het afval ook nog circulair te maken. Dus nieuwe producten ontwikkelen met het afval dat we zelf weer gaan gebruiken in onze organisaties. In mijn hotel probeer ik dit al zoveel mogelijk. Zo maak ik van kapotte tweepersoonslakens eenpersoonslakens of waszakken. Ik geef handdoeken die niet meer hotelwaardig zijn mee aan onze kamermeisjes voor hun familie in Zuid-Amerika en ik heb al met veel leveranciers afgesproken dat ik geen plastic verpakkingen meer in ontvangst neem.

We hebben het meest geleerd van...
Het meeste leerden we van de andere koplopers. Dit zijn hele andere gebieden en je leert veel van elkaars werkwijze. Alle zes koplopers hebben andere omstandigheden en werkwijzen, maar door hierover te horen wordt je gesti-

"We raken gestimuleerd en geïnspireerd door de andere koplopers."

muleerd en geïnspireerd. Zo doen wij de dingen heel anders dan de Food-

hallen, maar wanneer ik hoor over de cohesie die zij hebben, dat is zo knap. Dat wil ik ook wel en dat stimuleert.

We helpen elkaar om in mogelijkheden te denken en om stappen te zetten. De ene dag denk je namelijk: 'die is zo ver, hoe gaan wij komen?' en dan ineens zes weken later ben jij degene die weer een stuk verder is.

Ook het bewust nadenken over je uitdaging heeft ons veel geleerd. Je begint namelijk door te formuleren hoe je iets gaat doen, maar gedurende het proces kom je erachter dat je nog veel bewuster moet nadenken hierover. Zo hebben wij van te voren veel nagedacht over de scheiding van het afval, omdat dit voor ons een duurzame oplossing is. Maar we hadden niet nagedacht over waar dit gescheiden afval terecht komt en of het niet alsnog op een hoop belandt.

Dus wat gebeurt er met je afval nadat je het gescheiden hebt laten opslaan? Dit soort vraagstukken zijn interessant en laten zien dat er veel meer achter onze uitdaging en de oplossingen schuilgaat. Het fijne van de koplopersgroep is de samenwerking met de gemeente, zij denken hierover mee binnen het proces.

Verder leren we echt te kijken naar de

mogelijkheden. Zo heeft Zoev-City nog niet de juiste vergunningen vanuit Gemeente Amsterdam om met ons aan de slag te gaan. Dit is natuurlijk hartstikke vervelend, want we worden door de gemeente gestimuleerd in onze uitdaging. En tegelijkertijd worden we door de gemeente tegengehouden in een goede oplossing zoals Zoev-City. Maar omdat we wel stappen willen maken, kiezen we er nu eerst voor om met kleine elektrische karretjes het afval op te halen. Wanneer alles is geregeld met Zoev-City, gaan we over op het water.

Waar ben je het meest trots op?
Het is super gaaf dat we als Amsterdam Canal District zijn gevraagd voor de koplopersgroep. Hoe de koplopers elkaar onderling stimuleren, is ook iets waar we trots op kunnen zijn. Het is een samenwerking, terwijl je werkt aan je eigen duurzaamheidsuitdaging.

Wat wil je andere ondernemers meegeven?
Leer van de andere koplopers, ook wanneer ze heel divers zijn en misschien in eerste instantie niet op je lijken. Geniet ook van hun proces en successen. BIZ Knowledge Mile is bijvoorbeeld lang bezig geweest om een collectief afvalcontract te krijgen met meerdere ondernemers en ineens



krijgen ze het voor elkaar. Dat is ontzettend knap.

Speel in op de omstandigheden die continu veranderen. Laat je hierdoor niet tegenhouden, want dit is de realiteit. Er gebeuren dingen gedurende het project die je van tevoren niet had kunnen voorzien. Speel hierop in wanneer het gebeurt.

Zorg ook vanaf het begin dat je je achterban betreft en dat je je gesteund voelt door hen. Want ondanks dat je misschien je oplossing nog niet

voor elkaar hebt, het is fijn dat je de zekerheid hebt dat je achterban enthousiast is en mee wil doen. Ga ook in op aspecten hoe de ondernemers dit intern gaan regelen. De vertaalslag van het afval binnen de organisatie naar hoe het op de boot terecht komt. Het gaat niet alleen om de grote uitdaging en het verzinnen van de oplossing. Het gaat ook om de werkwijze en mogelijkheden voor de ondernemers die mee willen doen.

En werk je net zoals ik fulltime en doe je projecten zoals de Koplopersgroep

Duurzame Ondernemers erbij? Schroom niet om iemand in te huren om je proces- of projectmatig te begeleiden. Ook hiervoor mag je het budget gebruiken vanuit de koplopersgroep.

Hoe hopen jullie verder te gaan?

Ik hoop gewoon voor ons allemaal, en ook voor de projectgroep vanuit de gemeente, dat er ook na de officiële deadline successen geboekt gaan worden. Anderhalf jaar is eigenlijk te kort voor zo'n uitgebreid project, dus misschien voelt het tegen het einde nog niet als een succesvol project. Maar het stopt natuurlijk niet wanneer de koplopersgroep stopt. Bij ons wordt dit een duurzaamheidshoofdstuk binnen het Amsterdam Canal District en we gaan absoluut verder. We delen dan ook graag onze successen na afloop van het project, zodat iedereen hier energie van blijft krijgen en het gevoel heeft dat het is gelukt.

Hoe vonden jullie de rol van de gemeente?

De samenwerking met de projectgroep vanuit de gemeente geeft super veel ondersteuning en een boost gedurende het hele project en proces. •





BIZ-ondernemersvereniging de Vijzel

“Mijn doel is echt om dit door te geven, om successen en leerpunten te delen met andere collectieven. Zij hoeven het wiel niet opnieuw uit te vinden, laten we leren van elkaar. We bewaren al onze gegevens, protocollen en leerpunten, zodat we dit verder kunnen verspreiden.”

Natalia Walenkamp
koploper



BIZ-ondernemersvereniging de Vijzel

Vind je eigen koplopers binnen jouw uitdaging

In gesprek met... Natalia
Walenkamp, straatmanager bij BIZ-
ondernemersvereniging de Vijzel

Hoe zijn jullie bij de Koplopersgroep Duurzaamheid terecht gekomen?
Patricia mailde mij met de vraag of we met onze BIZ-ondernemersvereniging mee wilden doen aan de selectie. We dachten hiervoor eerst aan een pilot op het gebied van duurzaamheid en bedrijfsafval voor de Negen Straatjes,

maar dit gebied bleek te groot. Omdat we wel graag mee wilden doen als koploper, kozen we ervoor om onze uitdaging te pitchen voor alleen de Vijzelstraat en de Vijzelgracht.

Dat was nog interessant, want we dachten in eerste instantie dat de

uitdaging over bedrijfsafval moest gaan. Maar dat is voor ons niet handig, omdat er de komende jaren bruggen verbouwd worden. Daarom brachten we in het kader van leefbaarheid ons lichtplan als uitdaging voor de selectiecommissie. Samen met onze voorzitter, Martin Segaar, hebben we ons droombeeld gepitcht.

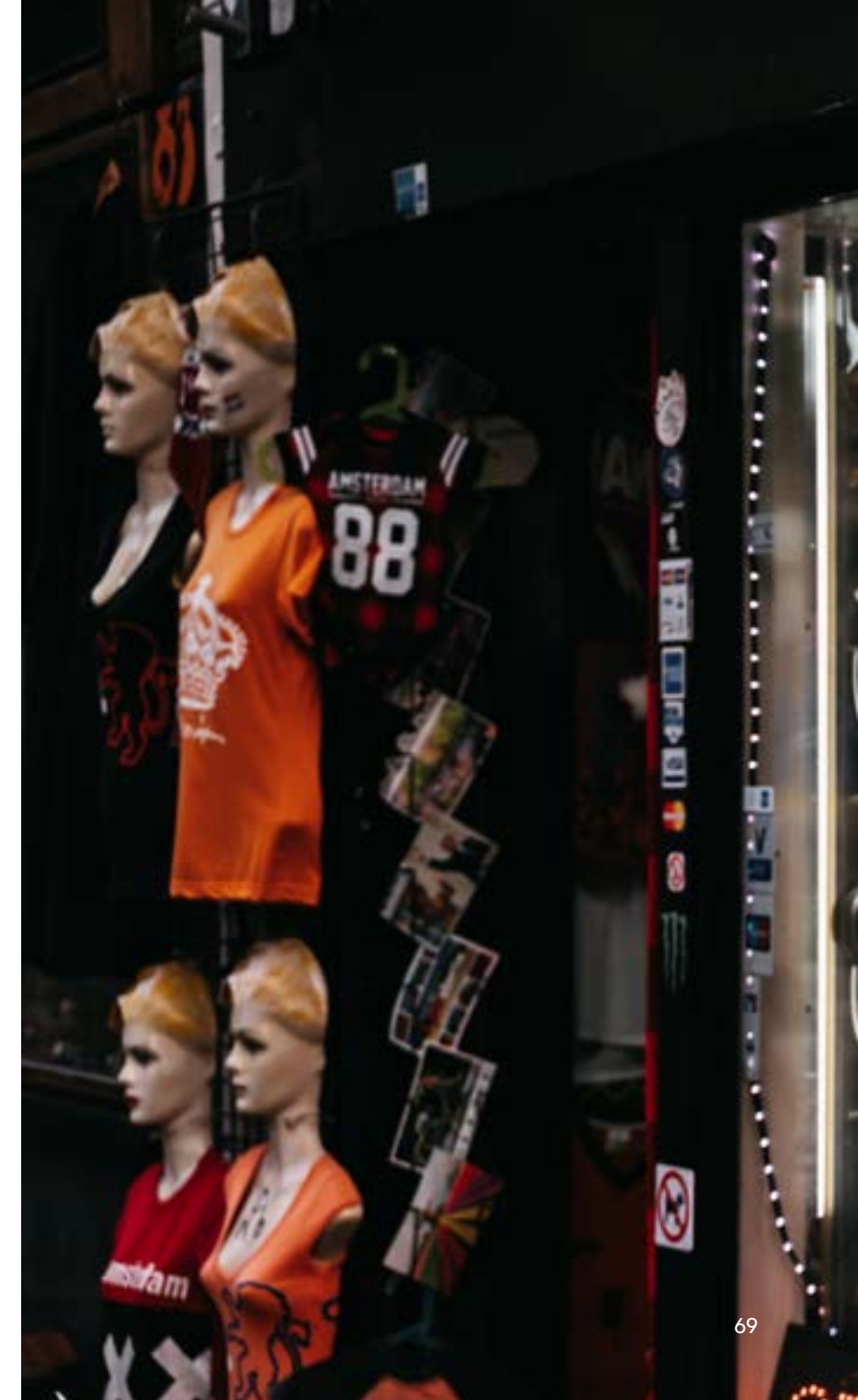
Met welke uitdaging zijn jullie aan de slag gegaan?

Ons droombeeld is een duurzaam, kostenefficiënt en eenduidig lichtplan voor onze straten. We willen in onze buurt af van te fel licht, geen verlichting, te weinig licht en lelijke feestverlichting. En we willen toe naar sfeervol verlichte straten, tegen het romantische aan. Licht dat veilig en fijn voelt voor bezoeker en bewoner. Het gaat om zowel het verlichten van de panden als de etalageverlichting.

Dit lichtplan geeft ons de mogelijkheid om onze buurt veiliger, leefbaarder en sfeervoller te maken. En doordat we dit vanuit het collectief oppakken, besparen we kosten en energie. Vandaar dat ons lichtplan zowel een duurzaamheids- als een leefbaarheidskarakter heeft.

Hoe zijn jullie begonnen?

We zijn sinds 2015 al bezig met het



Ondernemersvereniging de Vijzel

Natalia Walenkamp is straatmanager en contactpersoon voor ondernemersvereniging De Vijzel binnen de koplopersgroep. Deze ondernemersvereniging bestaat uit 91 ondernemers en 91 pandeigenaren en heeft een zeskoppig bestuur. Hun uitdaging is het licht in de Vijzelstraat en de Vijzelgracht aanpakken. Ze willen graag een duurzaam en sfeervol verlichte straat, wat de leefbaarheid en veiligheid in de buurt bevordert. Ze wordt hierbij ondersteund vanuit de projectgroep door Jolanda Jorna en Antina Sneijder.

“Ik heb binnen ons lichtplan mijn eigen koplopers. Dit zijn de ondernemers die ik meeneem in alle plannen, zodat zij hun enthousiasme naar de rest van de buurt gaan uitdragen.” - Natalia

lichtplan, maar we hebben gewoon geen tijd gehad om hieraan te werken en dit te realiseren. De koplopersgroep bood de mogelijkheid om hier nu echt mee aan de slag te gaan.

Onze uitdaging bestaat uit twee delen, namelijk de verlichting van de panden en de verlichting van de etalages. Hierdoor hebben we ook twee verschillende doelgroepen; de pandeigenaren en de ondernemers. We zijn begonnen met de pandeigenaren, omdat we hiervoor een vergunning vanuit de gemeente nodig hebben. Deze vergunning aanvragen duurt lang en kost veel tijd en geld. Een andere reden om te beginnen met deze pandeigenaren, is omdat zij enthousiast zijn over ons plan. Zelfs nu we nog geen vergunning hebben, zijn er nu al zeven pandeigenaren helemaal enthousiast. Die willen eigenlijk nu al beginnen met de verlichting.

Maar we wachten eerst de vergunning af en daarna willen we zoveel mogelijk panden tegelijk verlichten. Dit scheelt namelijk weer in kosten en het werkt efficiënter. De pandeigenaren die nu al mee willen doen, zijn eigenlijk mijn eigen koplopers. Ze zijn enthousiast en helpen mee om andere pandeigenaren net zo enthousiast te maken. Dit doen we onder andere door een art

impression te laten maken van hoe de straat er nu verlicht uit ziet en hoe de straat er straks uit komt te zien.

Hopelijk krijgen we tien pandeigenaren overtuigd, zodat we hiermee kunnen beginnen. Als de rest van de eigenaren dan in echt ziet hoe mooi het is geworden, dan weet ik zeker dat zij ook mee willen doen. Dit draagt namelijk ook enorm bij aan het imago van onze buurt, wat weer goed is voor de verhuur en verkoop van panden.

Daarna is het tijd om aan de slag te gaan met de ondernemers. We verwachten dat dit minder tijd in beslag neemt dan de panden, vandaar dat we ons eerst focussen op het moeilijkste deel van de uitdaging.

Wie hebben jullie hierbij betrokken?

De projectgroep van de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers wilde eigenlijk dat onze bestuurder nauw betrokken was bij dit project. Vanuit commitment-oogpunt is dat inderdaad begrijpelijk, want het bestuur moet natuurlijk achter zo'n groot en lang project staan. Maar voor onze bestuurder was dat tijd-technisch gezien niet realistisch. Als bestuurder heeft hij 30 uur per jaar te besteden aan de BIZ-ondernemersvereniging en dat is al op vrijwillige basis. En de

koplopersgroep alleen is al 27 uur per jaar.

Daarom hebben we met het projectteam afgesproken dat ik als straatmanager de contactpersoon en nauw betrokken ben. Onze bestuurder en vereniging vindt het heel interessant dat we koploper zijn en dat we samenwerken aan zo'n uitdaging. Hij heeft zich hieraan verbonden, maar ik ben degene die hier de meeste tijd in steekt, naar alle bijeenkomsten gaat en onze bestuurder bijpraat.

Verder zijn Jolanda Jorna en Antina Sneijder mijn sparringpartners en contactpersonen bij de gemeente. Ook gaan we samenwerken met een art impressionbureau, om de pandeigenaren en de ondernemers te kunnen laten zien hoe we graag willen dat de buurt eruit gaat zien. En we hebben veel contact met verschillende afdelingen van Gemeente Amsterdam voor de aanvraag van de vergunning voor het lichtplan. Denk aan de beleidsmakers verlichting en ruimte, monumentenzorg en ruimte kwaliteit en duurzaamheid.

Hier zie je trouwens direct iets interessants ontstaan binnen de gemeente. Want ondanks dat de projectgroep Koplopersgroep

Duurzame Ondernemers uit verschillende disciplines van de gemeente ontstaat, lopen wij er tegenaan dat weer andere disciplines binnen de gemeente onze plannen kunnen tegenhouden. Dus enerzijds heeft de gemeente ons uitgenodigd om onze uitdaging aan te pakken, anderzijds zie je dat dezelfde gemeente ons hierin kan tegenhouden.

Nu zijn we positief over de vergunningsaanvraag, houden we rekening met alle punten uit het beleid en merk ik dat Jolanda en Antina ons hierin goed begeleiden. Zo verwacht ik ook dat ze een positief advies schrijven over ons lichtplan en de uitvoering, om de vergunningaanvraag te ondersteunen.

Heb je van tevoren bepaald wanneer het voor jullie een succes zou zijn?
Nee, maar dat komt omdat we niet hadden verwacht dat het zoveel tijd en werk zou kosten. Door alle details, uitwerkingen en to-do's kost het

sowieso meer tijd dan je van tevoren voorziet. Ook duurt

het best lang voordat het concreet wordt; dat zie je bij alle koplopers.

Als je een paar maanden onderweg bent, merk je dat de behoefte aan concreetheid bij iedereen groot is, terwijl bijna niemand hier nog is. Houd hier rekening mee, want het kost nu eenmaal veel tijd.

Bij ons duurde het vinden van de art impressionist bijvoorbeeld heel lang. Ik dacht dat iemand dit zo wel even zou kunnen, maar het is een heel proces om dit goed en mooi in beeld te brengen. Het proces van offertes opvragen, selecteren, budget aanvragen bij de gemeente uit het koplopers-potje: het duurde allemaal veel langer dan verwacht.

We hebben het meest geleerd van...
... Geduld hebben! Het is een groot en lang project met veel details, mogelijkheden, verschillende betrokkenen, veel uitwerkingen en nog meer to-do's. Je bent zo twee maanden verder, terwijl je voor je gevoel geen concrete stappen hebt gezet. Dit is natuurlijk wel zo, maar het duurt lang voordat je resultaat ziet.

Ook leren we veel van zo'n uitgebreide samenwerking met de gemeente, de andere collectieven en van zo'n groot project. Van het filteren en werken in projectmatige stappen, tot het lezen van de businesscases van de andere

koplopers tot het delen van alle leerpunten en successen.

Waar ben je het meest trots op?
Dat we nu eindelijk echt concreet worden met onze oplossing. Het heeft lang geduurd, maar nu we resultaten bereiken was dit het echt wel waard. Ook ben ik trots op de zeven pandeigenaren die al direct zeiden dat ze willen meedoen en mijn eigen koplopers hierin zijn.

Wat wil je andere ondernemers meegeven?
Zorg ervoor dat de bestuurder zich verbindt aan het project en de uitdaging, ook wanneer er geen tijd is om hier veel mee bezig te zijn. Maak hier onderling, maar ook met het projectteam van de gemeente goede afspraken over.

Ga naar alle bijeenkomsten en workshops. Hier zit de meeste energie en je leert zoveel nieuwe dingen. En ondanks dat koploper zijn en je verbinden aan zo'n groot project meer tijd kost dan je vooraf voorziet; het is het waard.

Praktisch gezien is het belangrijk om twee goede en strakke plannen van aanpak te schrijven. Eentje voor de Koplopersgroep Duurzame

Ondernemers met alle aspecten over duurzaamheid, leefbaarheid, hoe je dit gaat aanpakken, budgettering, waarom et cetera. Maar ook eentje voor je eigen bestuur en achterban, die veel minder uitgebreid kan en alleen ingaat op de voor hen relevante zaken. Dit helpt je om je uitdaging onder de aandacht te brengen. Houd daarom goed in het achterhoofd wie de lezer is van welk plan, zodat je relevantie biedt.

Hoe hopen jullie verder te gaan?
We hopen natuurlijk dat we de vergunning krijgen om de panden te verlichten in onze buurt en dat alle pandeigenaren willen meedoen. Daarnaast hopen we dat de ondernemers dan snel volgen. Dat ze zien hoe belangrijk verlichting is voor het imago van de buurt en dat dit van grote toegevoegde waarde is voor hen als ondernemers. Een veilige en leefbare buurt zorgt namelijk voor meer mensen en uiteindelijk ook voor meer verkopen.

Op het gebied van de koplopersgroep, hopen we straks de afgelopen 1,5 jaar strak te evalueren. Juist om andere ondernemers te laten leren van onze businesscases, werkwijzen, successen, leerpunten en valkuilen. Mijn doel is echt om dit door te geven aan andere collectieven, zodat zij het wiel niet





opnieuw hoeven uit te vinden. Ik zie een soort basisprotocol voor me, met alles hierin waar we nu zelf tegenaan lopen, de oplossingen, de successen, de praktische zaken, hoe de achterban kan reageren, wat je kunt verwachten tijdens zo'n project en wat de kans op succes groter maakt.

Voor onze koplopersgroep zelf hoop ik dat we zeker één of twee keer per jaar bij elkaar blijven komen, zodat we kennis blijven delen. Van en met elkaar leren, maar wel op een gestructureerde en georganiseerde manier.

Hoe vonden jullie de rol van de gemeente?

De gemeente heeft een heel mooi project neergezet met deze koplopersgroep en ze begeleiden goed. Het projectteam is betrokken en denkt goed mee, dat werkt fijn. Wel zou ik zelf de financiën op een andere manier inrichten een volgende keer. Het is heel goed dat de gemeente geld aanbiedt, maar de uitwerking ervan vonden wij wat onhandig. Nu is het zo dat je geld van de gemeente krijgt op basis van je declaraties, maar wij kunnen dit geld niet voorschieten. Dus voordat we een partij kunnen betalen en zij voor ons aan het werk gaan, moeten we eerst wachten tot het geld van de gemeente op onze rekening staat.



Dit proces duurt lang en neemt eigenlijk teveel tijd in beslag. Eigenlijk zou elke koploper het beschikbare budget aan het begin van het project moeten krijgen, zodat we de vrijheid hebben om dit uit te geven. Natuurlijk verantwoorden we onze kosten en dienen we de werkelijke declaraties in, maar op deze manier hebben we meer zakelijke vrijheid. Dit komt ook ten goede van de snelheid binnen je uitdaging. •



Samenvatting aandachtspunten voor ondernemerscollectieven

- Het kost meer tijd dan je denkt, maar het is deze tijd absoluut waard.
- Heeft je bestuurder geen tijd, vraag dan wel commitment op het project en de uitdaging. Zorg altijd voor één iemand die nauw betrokken is vanuit het collectief.
- Houd rekening met een hele lange oriëntatieperiode om de vraag scherp te krijgen.
- Huur experts in om te begeleiden qua tijd, maar ook in specialistische kennis: doe niet alles zelf.
- Schep realistische verwachtingen door de uitdaging realistisch te maken.
- Zoek elkaar ook buiten de bijeenkomsten op om te sparren of om hulp te vragen.
- Ga naar alle bijeenkomsten en workshops.
- Maak gebruik van alle middelen die de gemeente biedt.
- Wees er trots op dat je als koploper bent geselecteerd.
- Anderhalf jaar klinkt lang, maar is absoluut nodig om concrete oplossingen te realiseren voor je uitdaging.
- Bepaal van te voren je successen, zodat je binnen anderhalf jaar wat meer viermomenten hebt.
- Betrek je leden vanaf het begin, zodat je commitment krijgt van je leden.
- Maak tempo om het momentum te behouden.



Hoe nu verder?

We vroegen alle koplopers naar de meest ideale manier om nu verder te gaan. Officieel eindigt dit project in de eerste helft van 2020, maar de uitdagingen eindigen natuurlijk nooit. Dus: hoe nu verder?

Bij elkaar blijven komen voor kennis en inspiratie

De antwoorden van de koplopers laten het succes van dit project zien. Allemaal geven ze aan dat ze hopen dat ze als koplopersgroep blijven bestaan. Ze willen elkaar blijven zien, van en met elkaar blijven leren en samen nadenken over actuele uitdagingen. Maar ze geven ook aan dat ze hierin gefaciliteerd willen worden door de gemeente, omdat ze uit ervaring weten dat het contact anders verwatert. Deze ondersteuning vanuit de gemeente hoeft niet per se in de vorm van financiering, maar vooral in het bij elkaar blijven brengen van kennis en inspiratie.

Ook de projectgroep zelf vindt de koplopersgroep een groot succes. Ondanks dat het project nog niet klaar is en de verwachting is dat de

einddatum wordt uitgesteld om een gedragen eindmoment met concreet resultaat te kunnen presenteren, ziet iedereen de meerwaarde van samen leren, experimenteren en voor de rest uitlopen. Het antwoord op de vraag wanneer de koplopersgroep echt succesvol is, laat zien hoe ambitieus ook de projectleden zijn:

- Alle uitdagingen zijn zo goed als afgerond
- We kunnen het verloop van het project volledig in kaart brengen
- We weten binnen elke uitdaging wat wel en wat niet goed werkt
- De koplopers zijn zelf enthousiast over de afgelopen 1,5 jaar
- De koplopers brengen ook zelf hun verhaal naar buiten, naar andere ondernemers
- De koplopers staan open om andere collectieven te helpen vanuit hun ervaring

De vier grootste geleerde lessen

Zo'n groot en lang project als de Koplopersgroep Duurzame Ondernemers bestaat natuurlijk

niet zonder de nodige drempels. En gelukkig maar, want zonder drempels geen geleerde lessen:

Veel uitdagingen zijn te breed geformuleerd

We zien bij bijna elke koploper dat hun uitdaging te breed is geformuleerd. Het klinkt absoluut als een waardige uitdaging om alle aangesloten leden zover te krijgen dat ze hun eigen afvalcontract opzeggen en er gezamenlijk eentje afsluiten. Of dat alle afvalstromen via het water opgehaald worden. Of dat alle ondernemers en pandeigenaren instemmen met nieuwe verlichting van de etalages en panden.

Maar we hebben gezien dat deze uitdagingen te groot zijn om in ruim een jaar voor elkaar te krijgen. Beginnen met tien ondernemers die hieraan meedoen is al een grote uitdaging, maar wel eentje die realistisch is. Ook leerden we dat juist door klein te beginnen, de rest sneller volgt. Dit maakt het mogelijk om sneller stappen te zetten, actie te ondernemen en uiteindelijk om de rest mee te krijgen.

Plan van aanpak blijven staven

Aan het begin van dit project hebben alle koplopers hun eigen plan van aanpak geschreven en gepresenteerd aan de groep. Maar gedurende de maanden die volgden, is er redelijk wat afgeweken van deze plannen. Aanpakken zijn gewijzigd, uitkomsten zijn opnieuw geformuleerd en doelen zijn veranderd. Voor een volgende keer is het goed om hier strakker op te zitten en de wijzigingen door te voeren in het oorspronkelijke plan van aanpak. Op deze manier blijft het plan van aanpak actueel en kunnen we beter beoordelen of deze wijzigingen ten goede komen aan de uitdaging.

Dit heeft ook te maken met de aansturing van het project Koplopersgroep Duurzame Ondernemers. Door het projectleiderschap strakker te organiseren, blijven we samen verantwoordelijk voor alle nieuwe richtingen en keuzes die gemaakt worden. Dat werkt voor alle betrokkenen fijner en vergroot het vertrouwen in elkaar en in de samenwerking.

De juiste verwachtingen managen

De verwachting was dat we na ruim zes maanden al heel ver zouden zijn met de uitdagingen. Dat er al concrete stappen waren gezet en de eerste uitkomsten succesvol zouden blijken. Zes maanden

blijkt hiervoor te weinig. Daarbij gaat het niet alleen om de successen en de acties, maar juist ook om het inzichtelijk krijgen van de mogelijkheden en de achterban meekrijgen. Dit zijn ook successen. Door deze verwachtingen anders te managen, heeft iedereen eerder het gevoel dat we echt op de juiste weg zitten.

Financiering

Gemeente Amsterdam heeft de koplopers ondersteund met een budget per koploper. Hier zijn voorafgaand aan de samenwerking duidelijke afspraken over gemaakt. Gedurende het project bleek dat dit wat lastiger was dan verwacht. Zo kwamen er bijvoorbeeld geen declaraties binnen, terwijl deze ruim op tijd moesten worden ingediend. De koplopers gaven aan dat zij juist later in het proces pas inzicht kregen in de kosten en daarom hier pas later op konden schakelen. Voor de gemeente is dit een goede les: dat de financiering gedurende het hele project moet lopen en om hier in de eerste helft van het project geen deadline aan te hangen.

De grondhouding is positief

Het blijkt al uit de antwoorden op de vraag 'hoe nu verder'; dat de koplopers en projectleden positief zijn over dit grote project, is duidelijk. De

grondhouding is positief. De koplopers waarderen dit project, dat ze zijn geselecteerd en alle hulp en energie die de gemeente hierin steekt. Ondanks dat het een lang project is, is er veel commitment. Iedereen blijft enthousiast en positief. De projectleden zijn enorm betrokken bij 'hun' koploper en ze hebben elkaar hier echt in gevonden.

Voor de georganiseerde bijeenkomsten zijn de belangrijkste steunpilaren binnen dit project. Tussen de bijeenkomsten door is er niet veel contact geweest tussen de koplopers, ondanks dat de gemeente dit wel faciliteert met een besloten LinkedIn-groep. De koplopers weten elkaar wel te vinden bij vragen of om even met elkaar te brainstormen, maar de echte kennisdeling en interactie onderling vindt plaats tijdens de bijeenkomsten.

De droom en ambitie van de Koplopersgroep Duurzaamheid

"Ik wil vooral voorbeelden kunnen delen van duurzaamheids- en leefbaarheidsprojecten en hoe je een uitdaging nu echt aanpakt. Laten zien dat de stap om te beginnen niet zo ingewikkeld is als ze vaak denken én dat de gemeente benaderbaar is voor advies." - Patricia

Alle aangepakte uitdagingen door de koplopers leverden inzichten op. Inzichten in het proces, met welke wet- en regelgeving je te maken hebt, welke subsidiemogelijkheden er zijn, de betrokkenen en vooral: wat goed werkt en wat niet goed werkt. Deze inzichten, deze lessen over elke uitdaging op het gebied van duurzaamheid en leefbaarheid, biedt kansen voor andere ondernemers en ondernemerscollectieven. Kansen om ook aan de slag te gaan met zo'n uitdaging. Om ervoor te zorgen dat dit soort thema's gaan leven, dat men gaat inzien dat het absoluut mogelijk is om dingen voor elkaar te krijgen.

De ambitie was om de uitdagingen aan te gaan, te tackelen en hier samen van te leren. De droom is om anderen hiermee te inspireren en te activeren. Om gezamenlijk verantwoordelijk te zijn en verantwoordelijkheid te nemen om onze prachtige stad zo duurzaam en leefbaar mogelijk te houden. Nu en in de toekomst. En hoe mooi zou het zijn als er zometeen een Koplopersgroep Duurzame Ondernemers 2.0 komt? Dezelfde opzet, maar met nieuwe koplopers en nieuwe uitdagingen.. •



"Het onderwerp bedrijfsafval raakt iedereen, is tastbaar en uitlegbaar. Door de collectieve samenwerking met een goede groep ondernemers, maken we mooie stappen naar duurzame oplossingen. Het samen doen werkt echt als een verdubbelaar."

Polle Janssens
programmamanager CentrumXL



Gemeente Amsterdam

"Mijn advies voor nieuwe koplopers is om er echt voor te gaan als je meedoet. Doe het niet half en doe het met de juiste mensen. Maak gebruik van alle middelen die geboden worden, van de coaching tot het zakgeld. En ga naar alle bijeenkomsten en workshops, deze waren voor mij echt een cadeautje. Ja, doe mee en pak het met beide handen aan."

Cora Kreikamp
koploper



Gemeente
Amsterdam

Contact

Voor vragen over het programma Koplopers Duurzame Ondernemers of onderwerpen uit dit rapport, kunt u contact opnemen met Patricia Dorland, directie Afval en Grondstoffen, gemeente Amsterdam via p.dorland@amsterdam.nl